

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3 Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4 Szakterület	Neveléstudományok
1.5 Képzési szint	Alapképzés (Licenz)
1.6 Szak / Képesítés	Psihopedagogie specială – în limba maghiară Psihopedagog/Cod calificare: L060070020

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		Fejlődépszichológia					
2.2 Az előadásért felelős tanár neve		Dr. Bernáth (Vincze) Anna Emese, docens					
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve		drd. Gál Éva, megbízott tanársegéd					
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	II	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alap (Fő)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					70 óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					2
Más tevékenységek: önkéntes tevékenységekben való részvétel veszélyeztetett vagy sérülékeny gyerekekkel					4
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	126				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	☐
4.2 Kompetenciabeli	☐

5. Feltételek (ha vannak)

--	--

5.1 Az előadás lebonyolításának

Előadóterem, audio-video felszerelés

feltételei	
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • Szeminárium terem, audio-vido felszerelés

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A pszichológia tárgykörébe tartozó alapfogalmakkal való műveletvégzés • Pszichológiai kutatási design tervezése és kivitelezése • A pszichológiában előforduló problémás helyzetek és lehetséges megoldások kritikus felmérése
Transzverzális kompetencia	<ul style="list-style-type: none"> • A szakma gyakorlására érvényes deontológiai elveknek megfelelő szakmai feladatvégzés • A szakmai kompetenciáknak a társas környezet dinamikájához való igazítása, a folyamatos fejlődés iránti szükséglet (ön)értékelése révén

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A terület és a szakosodás alap-fogalmainak, elveinek és módszereinek ismerete, megértése • A területre jellemző meghatározott helyzetek, problémák megoldására kidolgozott alpmódszerek és elvek alkalmazása felügyelet alatt
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A területre vonatkozó szaknyelven megfelelően alkalmazni az elveket, elméleteket és alapvető módszereket, elsősorban a pszichológiában, másodsorban a társadalom-tudományokban • A pszichológiára jellemző modellek szerkesztése a főbb elméleti és kísérleti megközelítések felhasználásával • A pszichológiai tudományok alap-tulajdonságainak, a főbb paradigmák és módszertani irányzatoknak a leírása • A kutatási stratégia kidolgozása a megfelelő különböző kutatási módszerek azonosításával és alkalmazásával, a vizsgált fenomén függvényében • Az információk minőségének értékelése, a terület, terjedelem és meghatározás alapján, ugyanakkor a kontextusnak elvárásainak megfelelően • A probléma helyzetek megoldása többszintű elemzés alapján, a megoldások és/vagy alternatívák felmérésével, a sztereotip helyzetek elkerülésével

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>1. A méhen belüli fejlődés szakaszai, jelentősége, tényezői, a terhes nő érzelmi állapota, észlelésérzékelés a méhen belül: egyensúlyérzékelés, szaglás, ízlelés, látás, hallás, tapintás, a születés, mint krízishelyzetet generáló változás</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>2. Szülés, születés: Táplálkozás, születési súly és fejlődés, terhesség és szülés közben fellépő zavarok, fejlődési rendellenességek, terratogén tényezők, a szülés kulturális változatosságai, az újszülött életképességének és kompetenciáinak felmérése, férfiak a szülőszobában.</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, nevelő filmek, problematizálás.</p>	
<p>3. Az első év. Fizikai és kognitív fejlődés és alkalmazkodás csecsemőkorban: Az újszülöttkori reflexek, szenzo-motoros fejlődés, az agy fejlődése, a csecsemők kompetenciáinak felmérése, arcok és mintaészlelés, utánzás, alkalmazkodás, szimbolikus képesség, tárgyállandóság, a kategorizáció fejlődése</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>4. Érzelmi és szociális fejlődés. A kötődés. Az anya-gyermek kapcsolatot vizsgáló kutatások, Bowlby, kötődési típusok, kötődés erőssége, kötődés biztonsága, a kötődés komponensei, kötődés minták Ainsworth, idegen helyzet vizsgálat, kötődés másokhoz</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>5. Az anyai depriváció hatása a gyermek személyiségfejlődésére</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, nevelő filmek, Kísérletek bemutatása Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>6. A kognitív fejlődés: óvodáskorú gyermek gondolkodásának jellegzetességei: Az egocentrikus gondolkodás, decentrállás, szinkretizmus, az egocentrikus gondolkodás Piaget, illetve neopiagetianus és információfeldolgozási elméletek szerint, valamint a társas kapcsolatok hatása az egocentrizmusra, a gondolkodás tartalmi jellegzetességei: artificializmus, animizmus, finalizmus, gyermeki realizmus</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, nevelő filmek, problematizálás.</p>	

<p>7. Az iskolás és serdülőkorú gyermek gondolkodásának és személyiségének jellegzetességei. A tehetséggondozás</p> <p><i>Műveleti szakaszok. Iskolaérettség. Tudományos gondolkodás alapjai. Számfogalom. Reverzibilitás. A szociális kapcsolatok hatása a gondolkodás fejlődésére. A tehetséggondozás</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>8. Az erkölcsi fejlődés szakaszai Kohlbergnel és Piagetnál.</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>9. A nyelvi fejlődés: <i>A beszédfejlődés szakaszai, a beszédfejlődés biológiai és környezeti feltételei, a nyelvi fejlődés elméletei (tanuláselméletek, nativista elmélet, interakcionista elmélet), a szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek beszédfejlődése: a Bernstein elmélet, az elméletet ellenőrző vizsgálatok, a szociokulturális hátrány kiküszöbölését célzó programok – a Head Start program tanúságai</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>10. Az iskolás és serdülőkorú gyermek gondolkodásának és személyiségének jellegzetességei. A tehetséggondozás: <i>Műveleti szakaszok. Iskolaérettség. Tudományos gondolkodás alapjai. Számfogalom. Reverzibilitás. A szociális kapcsolatok hatása a gondolkodás fejlődésére. A tehetséggondozás</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>11. Serdülőkor</p> <p><i>A serdülőkor modern elméletei: biológiai megközelítés (Freud és Gesell), etológia, környezeti tanulási megközelítés (Bandura, M. Mead), a serdülőkori identitás kialakulása: a pubertáskori krízis, az autoritáskrízis és az ifjúkori válság, veszélyek, védekezések, megoldástípusok Marcia szerint, nemi identitás és nemi különbségek, a serdülőkor feladatai (Havighurst), serdülőkori, serdülőkori beavatások az archaikus társadalmakba, és egyes modern társadalmakba, serdülőkor és deviancia: a deviáns karrier kialakulása.</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	

<p>12.Felnőttkor</p> <p><i>A fiatal felnőttkor kritikus problémái: a pályaválasztás és a párválasztás, intimitás vs. Izoláció, a családi életciklusok alakulása felnőttkorban. Az érett, felnőtt személyiség jellemzői, Felnőttkori pszichológiai válságok. Nemi különbségek felnőttkorban.</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>13.Az időskor</p> <p><i>Az időskor elméletei (deficitmodell, növekedés és hanyatlás modell, kompenzációs szelektív optimálás modell), halálra való felkészülés, az időskorban bekövetkező pszichológiai és szociális változások, a halállal és leépüléssel való megküzdés</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>14. Ismétlés és összefoglalás.</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	

Könyvészet

1. Bernáth L., Solymosi K. (szerk.)(1997). Fejlődésléktan olvasókönyv. Tertia Kiadó, Budapest
2. Cole, M., Cole, R.S. (1997, 2005): Fejlődésléktan, Osiris, Budapest
3. Sternberg, J.R. & Berg, C. (1992). Intellectual development. Cambridge University Press.
4. Vajda Zsuzsanna (2001). A gyermek pszichológiai fejlődése. Helikon Kiadó, Budapest
5. Gopnik, A., Meltzoff, A. E. & Kuhl, P. (2001). Bölcsék a bölcsőben-Hogyan gondolkodnak a babák? Typotex kiadó, Budapest.
6. Piaget, J. (1978). Szimbólumképzés gyermekkorban. Gondolat, Budapest
7. Piaget, J., Inhelder, B. (1999). Gyermekléktan. Osiris Zsebkönyvtár, Budapest

<p>8.2 Szeminárium / Labor</p>	<p>Didaktikai módszerek</p>	<p>Megjegyzések</p>
<p>1 Méhen belüli fejlődés: Észlelésérzékelés a méhen belül, kutatások.</p>	<p>a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, problematizálás</p>	
<p>2. Az első hetek: Szülés születés. Az újszülött állapota. Csecsemővizsgálati módszerek.</p>	<p>a téma bemutatása, csoportos beszélgetések</p>	
<p>3. Az új jövevény érkezése, mint krízis helyzetet generáló változás. Az anya állapota a szülés után. Apák a szülőszobában. A csecsemő gondozásával kapcsolatos elméletek. A csecsemők fejlődésének optimális feltételei.</p>	<p>Egyéni projekt bemutatása</p>	
<p>4. Csecsemőkor. Kötődés: korai kötődés az anyához és az apához. A kötődés és szeretet-kapcsolat fontossága a csecsemő fejlődésében. A szeparációs szorongás. A szeparáció hatása. Huzamos és ideiglenes elválás a szülőktől.</p>	<p>értékelés, az eddig tanultak összefoglalása</p>	

<p>5. Csecsemőkori kognitív fejlődési állomások: szenzomotoros alszakaszok, tárgyállandóság megértésével kapcsolatos vizsgálatok, a tárgyak osztályozása, cselekvés és tudás, az emlékezet növekedése,</p>	<p>Problématisztálás, csoportos megbeszélések</p>	
<p>6.Ovodáskori kognitív fejlődés (1) Piagetről másképpen, az óvodáskori mágikus gondolkodás.</p>	<p>a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, problématisztálás</p>	
<p>7.Ovodáskori kognitív fejlődés (2) a gyermekrajzok, a mese és játékfejlődés. A gyermekrajzok fejlődési állomásai. A játék fejlődési szakaszai. Párhuzamok az értelmi fejlődéssel.</p>	<p>a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, összefoglalás</p>	
<p>8. Érzelmi és szociális fejlődés kisgyermekkorban. A félelmek és szorongások fejlődési szakaszai. A társas és személyes azonosságtudat megszerzése. A kisgyermekkor fejlődést befolyásoló környezeti hatások. A család, mint a fejlődés közege. Szülői nevelési stílusok és ezek hatása a gyermek személyiségfejlődésére.</p>	<p>a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, összefoglalás</p>	
<p>9. Iskoláskor. Kognitív fejlődés iskoláskorban. Minőségileg új gondolkodás. Család hatások, Kortárs hatások. A társas kapcsolatok fejlődése iskoláskorban. A szülővel való kapcsolat változása-</p>	<p>a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, összefoglalás</p>	
<p>10. Magatartás problémák kisgyermek és iskoláskorban. Csalás, lopás, hazudozás, csavargás pszichés háttere. Agresszió és proszociális viselkedés. A média hatása a gyermekek fejlődésére.</p>	<p>csoportos beszélgetés</p>	
<p>11. A serdülőkor pszichológiai jelleményei. Serdülők a mai társadalomban. Átmenete a felnőttkorban. Nemi különbségek az identitásképzésben. Nemi különbségek az erkölcsi gondolkodásban.</p>	<p>Egyéni projektek bemutatása</p>	
<p>12.Felnőttkor: Felnőtt vagy még gyermek? Arnett elmélete a késleltetett gyermekkorról és siettetett felnőttkorról.</p>	<p>csoportos beszélgetés</p>	
<p>13. Az időskor.</p>	<p>csoportos beszélgetés</p>	
<p>14. Ismétlés és összefoglalás.</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problématisztálás.</p>	

Könyvészet

- Fisher, C. B. Lerner, R. M. (1994). *Applied Developmental Psychology*. McGraw-Hill Print
- Mérei F., V. Binét Á. (1999). *Gyermeklélektan*. Medicina Könyvkiadó RT., Budapest
- Mönks, F. J., Knoers, A. M. P. (1998). *Fejlődéslélektan*. FITT IMAGE – Ego School, Szentendre.
- Piaget, J. (1978). *Szimbólumképzés gyermekkorban*. Gondolat, Budapest
- Piaget, J., Inhelder, B. (1999). *Gyermeklélektan*. Osiris Zsebkönyvtár, Budapest
- Ranschburg, J. (1991). *Szeretet, erkölcs, autonómia*. Tankönyvkiadó
- Ranschburg, J. (1992). *Félelem, harag, agresszió*. Tankönyvkiadó
- Salamon, J. (1997). *A megismerő tevékenység fejlődéslélektana*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Shaffer, D.R. (1993). *Developmental psychology. Childhood and Adolescence*. Brooks & Cole Pub. Co. California.
- Van Geert, P. (2000) *The dynamics of general developmental mechanisms: From Piaget and Vygotsky to Dynamic Systems Models*, *Current Directions in Psychological Science*, 9 (2), 64-68.
- Vander Zanden, J.W. (1993). *Human Development*. New York: McGraw-Hill, Inc.
- Winnicott, D. W. (2000). *Kisgyermek, család, külvilág*. Animula Kiadó, Budapest.
13. B. J. Baars & K. McGovern (1996) *Cognitive views of consciousness: What are vthe facts? How can we explain them?*
- Bernáth L., Solymosi K. (1997). *Fejlődéslélektan olvasókönyv*. Tertia Kiadó, Budapest
- Cole, M. & Cole, S. R. (1998). *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest.
- D. Roth, M. Slone & R. Dar (2000) *Which way Cognitive Development? An evaluation of the Piagetian and Domain Specific Programs*, *Theory & Psychology*, vol. 10 (3), 353-373
- Feuer Maria, *A gyermekrajzok fejlődéslélektana*, Akadémiai, 2000, Bp gyakorlatok, NTK, 1990, Bp.
- J. Pascual-Leone (2000) *Is the French connection Neo-Piagetian? Not nearly enough!*, *Child Development*, vol. 71 (4), 843-845
- Káldy Zs. (2003). *Kritikus kép az evolúciós pszichológiáról*, In. Pléh, Cs., Csányi, Bereczkei, T.,(Eds). (2001) *Lélek és evolúció*, Osiris, Budapest.
- Kalmár M., Csíki E. (1998). *Fejlődésdiagnosztika: Az újszülött vizsgálata*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- L. V. Shavinina (2001) *Beyond IQ: a new perspective on the psychological assessment of intellectual abilities*, *New Ideas in Psychology*, vol. 19, 27-47
- Levenstein, S. Levenstein & D. Oliver (2002) *First grade school readiness of former child participants in a South Carolina replication of the Parent-Child Home Program*, *Applied Developmental Psychology*, vol. 23, 331-353
- Mérei F., V. Binét Á. (1999). *Gyermeklélektan*. Medicina Könyvkiadó RT, Budapest.
- Nguyen Lu Lan Anh, *Kultúra és pszichológia*, Osiris, 2003
- P. Carruthers (1998) *Natural theories of consciousness*, *European journal of Philosophy*, vol. 6, 203-222
- P. van Geert (2000) *The dynamics of general developmental mechanisms: From Piaget and Vygotsky to Dynamic Systems Models*, *Current Directions in Psychological Science*, vol. 9 (2), 64-68
- R. De Lisi (2002) *From marbles to instant messenger: implications of Piaget's ideas about peer learning*, *Theory and Practice*, vol. 41 (1)
- R. DeVries (2000) *Vygotsky, Piaget and education: A reciprocal assimilation of theories and educational practices*, *New Ideas in Psychology*, vol. 18, 187-213
- R. E. Hall (2001) *Identity development across the lifespan: a biracial model*, *The Social Science Journal*, vol. 38, 119-123
- S. A. Christianson & E. Engelberg (1999) *Memory and Emotional Consistency: The MS Estonia Ferry Disaster*, *Memory*, vol. 7 (4), 471-482
- S. Baron-Cohen (1998) *Does the study of autism justify minimalist innate modularity?*,

Learning and Individual Differences, vol. 10 (3), 179-191

Shaffer, D.R. (1993). Developmental psychology. Childhood and Adolescence. Brooks & Cole Pub. Co. California

Sternberg, J.R. & Berg, C. (1992). Intellectual development. Cambridge Univ. Press

Stöckert Károlyné, Játékszichológia - Szöveggyűjtemény, Eötvös József kiadó, 1995, Budapest

T. Nazi & A. Gopnik (2001) *Linguistic and Cognitive Abilities in Infancy: when does language become a tool for categorization?*, Cognition, vol. 80, 11-20

T. P. German & A. M. Leslie (2001) *Children's inferences from "knowing" to "pretending" and "believing"*, British Journal of Developmental Psychology, vol. 19, 59-83

Vander Zanden, J.W. (1993). Human Development. New York: McGraw-Hill, Inc. Winnicott,

D. W. (2000). Kisgyermek, család, külvilág. Animula Kiadó, Budapest

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület

--

reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A Romániai Pszichológusok Kollégiuma, a szabadalommal rendelkező Pszichológusok Deontológiai Kódexe (www.copsi.ro) és a 213/2004-es Törvény alkalmazási feltételeiben megfogalmazott elismerési eljárásoknak megfelelően
- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			
	Írásbeli vizsga	Kizáró jelleggel min. átmenő jegy (5,00)	60%
10.5 Szeminárium / Labor	Zárthelyi (parciális)		10%
	Esettanulmány, projekt		20%
	Jelenlét	Min. 85%	10%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

Ha a félévi írásbeli vizsgán a hallgató nem kapja meg az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a 10.5 pontban megjelölt előírásoknak eleget tett

Az óralátogatási kötelezettségeket (min. 85%) elmulasztó nappali tagozatos hallgató vizsgáról való kizárását vonja maga után. A gyakorlati órák (laboratórium, gyakorlat, projekt stb.) esetében az igazolt vagy igazolatlan hiányzások maximális hányada az összóraszám legfeljebb 15%-a lehet (14 jelenlétből jelenlétből max. 3-szor lehet hiányozni).

A gyakorlati dolgozat(ok) leadása és bemutatása kötelező, kizáró jellegű, a vizsgára való jelentkezés előfeltétele.

A plagizált, másolt, egyező félévi dolgozatok leadása esetén, illetve a vizsgázás közben történő együttműködés, másolás esetén, a hallgató (mindegyik érintett fél) 1-es osztályzatot kap. A vizsgák alatti csalás a hallgató egyetemről való kizárását vonja maga után.

A félév közbeni feladatok vizsgaidőszakban, pótvizsgaidőszakban és pót-pótvizsga időszakban nem pótolhatóak.

Azoknak a hallgatóknak, akik nyílt szesszióra, pótvizsgára, jegyemelésre vagy pót-pótvizsgára jelentkeznek, **minden tantárgyi követelménynek (jelenlét, parciális, feladatok, projektek stb.)** eleget kell tenniük.

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2020.04.15.

Dr. Bernáth Anna Emese, docens

drd. Gál Éva, megbízott tanársegéd

Intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2020.04.17.

Dr. Kiss Szidónia, docens